

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра германської філології та перекладу

Сленг шведських предметів ("Förortssvenska")

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4-го курсу
освітньої програми
*«Шведська філологія та переклад, англійська мова
та третя германська мова»,*
спеціальність – 035.044 «Германські мови та
літератури (переклад включно), перша – шведська»
Гладкова Софія Юріївна
Науковий керівник:
асист. Марина ЗЕМЛЯНА

«Допущено до захисту»
Протокол засідання
кафедри германської філології та перекладу
протокол № 12 від «12» червня 2025 року
завідувач кафедри О.С.
к.філол.н., доц. Олександр СТАСЮК

КИЇВ
2025

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню *förortssvenska* — соціолекту, що сформувався в мультикультурному середовищі передмість шведських міст на тлі зростання міграційних потоків і демографічних змін. Актуальність обумовлена необхідністю глибшого розуміння мовної варіативності, що виникає внаслідок міжкультурного контакту, а також потребою в науковому осмисленні соціальних функцій мови в умовах глобалізації та урбанізації. *Förortssvenska* виступає не лише лінгвістичним, а й соціокультурним феноменом, що відображає динамічні процеси ідентифікації, адаптації та інтеграції.

Об'єктом дослідження є соціолінгвістичний ландшафт сучасної Швеції, предметом — лексичні, граматичні, фонетичні особливості та функції *förortssvenska*. Метою є комплексне вивчення соціолекту як складової мовної системи в багатомовному суспільстві. Застосовано методи: соціолінгвістичний аналіз, описовий, порівняльний, дискурсивний аналіз, а також елементи польового дослідження — зокрема опитування носіїв соціолекту. У роботі простежено джерела запозичень (арабська, турецька, сомалійська), особливості код-перемикання, фонетичні та морфологічні трансформації, що виникають у взаємодії зі стандартною шведською мовою.

Förortssvenska розглядається як природний результат мовної еволюції, що формується в міграційних спільнотах і поширюється серед молоді незалежно від етнічного походження. Соціолект не лише адаптує мовні структури до нових соціокультурних умов, а й створює нові способи комунікації та розуміння сприяючи формуванню нової культурної ідентичності. Висновки свідчать про те, що *förortssvenska* є важливою складовою сучасного шведського мовного простору й потребує подальшого дослідження в контексті лінгвістики, соціології та мовної політики.

Ключові слова: мова, соціолінгвістика, соціолект, діалект, шведський соціолект, сленг.

ABSTRACT

The bachelor's thesis is dedicated to the study of *förortssvenska* — a sociolect that has emerged in the multicultural environment of suburban areas in Swedish cities against the background of increasing migration flows and demographic changes. The relevance of the topic lies in the need for a deeper understanding of language variability arising from intercultural contact, as well as the scientific analysis of the social functions of language in the context of globalization and urbanization. *Förortssvenska* appears not only as a linguistic, but also as a sociocultural phenomenon reflecting the dynamic processes of identification, adaptation, and integration.

The object of the research is the sociolinguistic landscape of contemporary Sweden, the subject is the lexical, grammatical, and phonetic features and functions of *förortssvenska*. The aim is a comprehensive study of this sociolect as an element of the language system in a multilingual society. The following methods were applied: sociolinguistic analysis, descriptive, comparative and discourse analysis, as well as elements of field research — in particular, a survey of native users of the sociolect. The study traces the sources of lexical borrowings (Arabic, Turkish, Somali), code-switching features, phonetic and morphological transformations arising from interaction with standard Swedish.

Förortssvenska is viewed as a natural result of language evolution, formed within migrant communities and spreading among young people regardless of ethnic origin. The sociolect not only adapts linguistic structures to new sociocultural conditions but also creates new means of communication and understanding, contributing to the formation of a new cultural identity. The

findings indicate that förortssvenska is a significant component of the contemporary Swedish linguistic landscape and requires further research in the fields of linguistics, sociology, and language policy.

Keywords: language, sociolinguistics, sociolect, dialect, swedish sociolect, salng.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	2
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дослідження förortssvenska.....	9
1.1 Поняття соціолінгвістики: мова і суспільство.....	9
1.2 Мовна варіативність: діалекти, жаргон, соціолекти.....	11
1.3 Сленг як форма неформального мовлення.....	15
1.4 Соціолінгвістичні функції молодіжного мовлення.....	18
Висновки до першого розділу.....	20
РОЗДІЛ 2. Förortssvenska: формування, характеристика, статус.....	22
2.1 Походження та еволюція förortssvenska.....	22
2.2 Мовні джерела: арабська, турецька, сомалійська тощо.....	24
2.3 Förortssvenska як засіб ідентичності.....	26
2.4 Ставлення суспільства до förortssvenska.....	28
Висновки до другого розділу.....	33
РОЗДІЛ 3. Лексичний та граматичний аналіз förortssvenska.....	35
3.1 Типові лексичні одиниці та їх походження.....	35
3.2 Фонетичні та морфологічні трансформації.....	37
3.3 Аналіз конкретних текстів.....	40
3.4 Порівняння зі стандартною шведською.....	41
Висновки до третього розділу.....	44
ВИСНОВКИ.....	46

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ

ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Дослідження будь-якого мовного аспекту завжди залишається актуальним, адже мова це динамічний процес, який ніколи не стоїть на місці. Поки ця робота пишеться чи навіть просто читається, мови світу постійно розвиваються та змінюються. У наш час мовні явища дедалі чіткіше віддзеркалюють складні соціальні, культурні та демографічні трансформації, що відбуваються у суспільстві. Особливо це видно в країнах із високим рівнем міграції, до яких належить і Швеція як країна, яка славиться своєю гостинністю та відкритістю для іноземців.

Особливий вплив на мовний ландшафт Швеції справила міграційна криза 2015 року, коли країна прийняла величезну кількість біженців і мігрантів із різних куточків світу, зокрема з Сирії, Іраку, Афганістану та інших регіонів. Цей демографічний вибух спричинив подальше зростання культурного й мовного різноманіття, що особливо помітно у великих містах та їхніх передмістях (förorter). Саме в цих соціальних просторах у мові сформувався унікальний феномен förorrtssvenska, який відображає синтез різних мовних впливів і водночас виконує функцію важливого інструменту самовираження і соціальної ідентифікації.

Протягом останнього десятиліття цей мовний феномен перетворився не просто на звичайний елемент сучасної шведської мови або тимчасовий тренд, який могли б забути за десять років. Навпаки, förorrtssvenska стала повноцінною частиною повсякденної комунікації, перш за все серед молоді, але не обмежуючись нею. Вона виступає не лише як мовне явище, а й як соціальний маркер, що допомагає людям із різним етнічним і культурним бекграундом відчувати свою приналежність до спільноти, а також визначити себе в соціальному просторі. Важливо підкреслити, що förorrtssvenska не слід вважати

якоюсь «деформацією» чи «забрудненням» стандартної шведської мови, як це іноді висловлюють у публічних дискусіях і медіа. Навпаки, це природний і закономірний процес мовної еволюції, що виникає у багатокультурному та багатомовному середовищі, виконуючи при цьому важливі соціальні функції. Формування й розвиток цього мовного явища не лише сприяють адаптації та інтеграції мігрантів із культурно різних країн, а й допомагають формувати більш відкритий, толерантний та приймаючий соціальний простір. Розуміння і прийняття сленгу, діалектів, акцентів і тд. може стати ключовим чинником у

подоланні культурних бар'єрів, а також сприяти успішній соціальній інтеграції як мігрантів, так і їхніх нащадків у шведське суспільство.

Förortssvenska є не тільки лінгвістичним феноменом, а й важливим соціокультурним явищем, що відображає складність і багатогранність сучасного шведського суспільства. Цей мовний варіант поєднує у собі елементи шведської мови з арабськими, турецькими, сомалійськими та іншими мовними впливами, створюючи унікальний мікс, який активно використовується молодими людьми у повсякденному спілкуванні. З лінгвістичної точки зору förortssvenska вирізняється багатством лексичних новоутворень, а також фонетичними, граматичними та синтаксичними змінами, що відрізняють її від стандартної шведської мови.

Метою дослідження цієї теми є теоретичне осмислення соціолінгвістичних аспектів мови, а також детальне вивчення процесів мовної варіативності у контексті багатокультурного і багатомовного суспільства. Мова — це не просто сукупність знаків і слів, а живий інструмент комунікації, який відображає соціальні зв'язки, групову ідентичність, культурні цінності та соціальні зміни, вона є невід'ємною частиною не тільки самоідентифікації у суспільстві а і засобом впливу, за допомогою якого індивіди можуть виражати свої погляди та боротися за свої права. Мова — це своєрідний міст між культурами і людьми. Аналіз förortssvenska з соціолінгвістичної перспективи дає

змогу глибше зрозуміти, як і чому виникають мовні інновації, як вони поширюються в суспільстві, а також яку роль відіграє мова у формуванні почуття належності до певної соціальної спільноти.

Особливу увагу у роботі буде приділено вивченню походження лексичних одиниць сленгу *förortssvenska*, а також лінгвістичним трансформаціям, які відбулися під впливом взаємодії зі стандартною шведською мовою. Це дозволить побачити, як запозичення та мовні інновації інтегруються у загальну мовну систему, змінюють її структуру, функції і соціальне значення.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дослідження *förortssvenska*

1.1 Поняття соціолінгвістики: мова і суспільство

Варто спочатку з'ясувати що таке соціолінгвістика і як вона відноситься до цього дослідження, «Соціолінгвістика — розділ мовознавства, який вивчає соціальні передумови розвитку мови, й суспільні функції в діахронічному й синхронічному аспектах, механізми взаємодії мови і спільноти. Предметом С. також є соціальна диференціація мови, проблеми мови і нації, мовної політики, двомовності, мовна ситуація тощо.» [422 с., 6], соціолінгвістика є офіційним розділом мовознавства та не дивлячись на те що термін «Соціолінгвістика» було визнано у 1952 році американським соціологом Х. Каррі, офіційно наука виникла саме у 60х роках, а точніше у 1963р., на перетині двох інших наук — соціології та лінгвістики, якщо спростити цей термін і науку взагалі то можна сказати що соціолінгвістика це просто галузь яка вивчає стан та значення мови у соціумі, і варто зазначити що вона вивчає не те як декілька мов існують у співвідношенні одна з одною, а саме функціонування мови того чи іншого суспільства і як вона на нього впливає та навпаки. Якщо трохи поглибитись до цієї науки то можна буде побачити трохи інші питання, проблематику та поглиблені роздуми щодо соціуму і мови. Як було зазначено у процитованому визначенні, соціолінгвістика вивчає мову в синхронічному і також у діахронічному аспектах, це значить саме те що вивчається не тільки сучасний вигляд мови та її стану на сьогоднішній день, але і як вона утворювалася і розвивалася під час різних історичних періодів, як виникали певні діалекти, чому і який вплив це мало на суспільство та його погляд на ці зміни.

Після багатьох довгих та ретельних досліджень стало зрозуміло що соціолінгвістика не вивчає тільки про те як мова розвивалась та розвивається

завдяки обставинам суспільства, але і про те як стан та аспекти мови впливають на людину, як завдяки мові люди будують власну ідентичність та відчують свою належність до суспільства, як завдяки мові наприклад — завдяки використанню соціолекту суспільство може дискримінувати групи людей які ним користуються, якими за часту є меншини або іммігранти. Соціальні чинники — вік, стать, етнічність, соціальний статус — також суттєво впливають на мовну поведінку, спричиняючи варіабельність мови завдяки якій людина має можливість пов'язувати себе з різними групами у суспільстві.

У галузі соціолінгвістики існують речі які зазначають як «проблеми соціолінгвістики», до них входять питання як: мовна ситуація, мова і культура, соціальна диференціація мови, мова і політика тощо. Зазначається що основними проблемами є саме: мова і суспільство, мова і культура, мова і людина. Проблеми мови і суспільства визначаються як вивчення та розуміння того як соціальні явища (розвиток мови у соціумі, вплив зовнішніх факторів, політичні проблеми, тд.) впливають на зміни не тільки вигляду але і ставлення до мови, через соціальні та політичні стреси мова має тенденцію швидко змінюватися [64 с., 10], під приклад можна навіть взяти поточний стан в Україні, як вторгнення та агресія Росії вплила на ставлення українського суспільства до української мови, з'явилась підвищена зацікавленість мовою та радикалізація думок щодо її використання у народі, також водночас саме через радикалізацію зростає дискримінація у бік тієї частини суспільства яка використовує або підтримує використання російської мови у повсякденному спілкуванні.

Далі йде питання мови і культури, головними аспектами цієї проблеми є те як за допомогою мови відображаються культурні норми суспільства, і як вона впливає на його мовні практики. За допомогою мови людина виражає свою належність, культура є фактором завдяки якому людина формує свою ідентичність Однак саме на цьому перетині мови та культури часто виникають конфлікти: мовні форми, які відображають культурну належність певної групи

(наприклад, етнічної чи соціальної), можуть стигматизуватися більшістю як «неправильні» або «неприйнятні». Таким чином, мова стає не лише засобом ідентифікації, а й полем культурної боротьби.

Проблематика мови і людини полягає в так званій мовній компетенції, За Н. Хомським, мовна компетенція — це знання граматики, лексики та правильного побудування речень, тобто внутрішнє володіння мовною системою. Однак для соціолінгвістичного підходу цього виявилось недостатньо, адже мова функціонує у суспільстві. Тому виникла потреба у введенні поняття соціолінгвістичної комунікативної компетенції — здатності не лише знати мову, а й використовувати мовні засоби адекватно до конкретних ситуацій спілкування. Це включає в себе вміння змінювати стиль мовлення залежно від співрозмовника, обставин, соціального статусу тощо (наприклад, офіційне — неофіційне мовлення) [65 с., 10].

Соціолінгвістика є важливим і необхідним напрямом мовознавства, який досліджує взаємозв'язок між мовою і суспільством. Вона вивчає не лише історію розвитку мовних явищ, але й сучасні соціальні функції мови, а також як мовна поведінка відображає і формує соціальну ідентичність індивідів і груп.

1.2 Мовна варіативність: діалекти, жаргон, соціолекти

Мовна варіативність — це здатність мови існувати у різних формах, які мають однаковий зміст або значення, але відрізняються за зовнішнім виглядом або звучанням. Вона проявляється на всіх рівнях мовної комунікації — варіантів вимови, лексики, синтаксису і стилю в межах однієї мови. Наприклад, у сучасній літературній мові можуть існувати різні фонетичні варіанти певних звуків, які прийнятні в різних соціальних групах або ситуаціях. Мовна варіативність забезпечує можливість говорити одне й те саме різними способами — це важлива риса мови, що дозволяє виражати думки гнучко і адаптуватися до

різних соціальних і комунікативних умов. Уміння використовувати різні варіанти для передачі одного змісту — це частина володіння мовою. Мовна варіативність виникає через вплив соціальних чинників: віку, місця проживання, освіти, професії та інших характеристик мовців. Наприклад, вимова певних звуків може відрізнятися у представників різних поколінь чи соціальних груп. Також вибір мовних варіантів залежить від ситуації спілкування — офіційна або неформальна обстановка, стиль розмови, увага до мови тощо. Як приклад можна взяти шведське слово «Ja» (так), стандартна частина шведської мови, базове слово, але його вимова відрізняється на доволі високому рівні, на півдні слово доволі звичайне просте, вимовляється так само як читається «Ja» [j:a], але якщо послухати людину яка живе у північних регіонах/ленах Швеції як наприклад Вестерботтен або особливо Норрботтен, все що буде чути це вдих або свист, але не дивлячись на цей дуже великий контраст та незвичайний діалект північної Швеції, це слово має однакове значення та передає повний оригінальний зміст, саме це є найяскравішим прикладом мовної варіативності.

До мовної варіативності належать зокрема такі типи як діалекти, жаргон та соціолекти, всі ці форми варіативності мають всі ці спільні риси, та служать як способи варіаційного спілкування та передання інформації, але все ж дуже відрізняються одна від одної.

Діалекти класифікуються як різновид мови яким спілкуються люди походженням з специфічної території країни. Діалекти можуть бути як подібними до літературної мови, так і сильно від неї відрізнятися. В одних мовах діалекти легко зрозумілі між собою, в інших — можуть бути настільки різними, що ускладнюють спілкування. Усі діалекти разом утворюють так звану діалектну мову — живу, варіативну форму мови без єдиних правописних чи словникових норм, але з усіма мовними рівнями, як і в літературної мови. Навіть в українській мові існують діалекти які майже зовсім не схожі на літературну мову, як приклад можна взяти лемківську мову, навіть якщо деякі слова можна іноді зрозуміти або

асоціювати з стандартизованою мовою, вона все одно залишається дуже специфічною та незрозумілою для більшості українців, і передається як культурна спадщина лемків. Іншим гарним прикладом цікавого діалекту є *finlandssvenska* (шведо-фінська мова), цей діалект не є дуже контрастним у порівнянні з *rikssvenska* (шведська літературна мова), особливістю цього діалекту є вимовляння літер як наприклад Л, у цьому діалекті вона звучить більш схожою на те як її вимовляють фіни. Також деякі слова які існують в цьому діалекті, належать саме йому, зазвичай ці слова є комбінаціями все існуючої шведської та фінської лексики. Чому ж виникають діалекти? Опираючись на думку Chambers J. K., та Trudgill P., це відбувається через відстань та ізоляцію. Виразившись трохи точніше — виходить такий феномен: чим більша відстань між пунктом А і пунктом Б, тим помітніший і більший буде розрив у розумінні. Наприклад, якщо ми розташуємо села вздовж нашого маршруту в географічному і опинимося у селі А та продовжимо далі до села Б, то люди в цих місцевостях будуть дуже добре одне одного розуміти, рухаючись далі до села Д, саме там вже буде помітна більша різниця у мові між цим селом та селом А, якщо ми підемо далі то опинимося у селі М, де жителі ще зможуть зрозуміти людей з села Д, але А вже не буде розуміти більшу частину мовлення, і вже в селі Я, хіба що жителі села М зможуть їх зрозуміти [5 с., 17]. Тобто, раніше приведений приклад з діалектом північної Швеції, доволі добре підходить під опис цієї думки, якщо б людина яка приїхала зі Стокгольму у Лулео, почула як в цьому місті люди кажуть слово «так», то вона б зовсім не зрозуміла що це значило, мабуть навіть і не помітила б що це є словом.

Далі роздаavimoся жаргон як форму мовної варіативності. Слово «жаргон» походить з французької мови — *jargon*, що означало «дзюрчати», «балакати». Первісно мало негативне або зневажливе забарвлення — порушення мовної норми, викривлена мова. Жаргоном є різновид усного мовлення, характерний для спілкування в межах окремих соціальних, професійних, вікових чи інтересових

груп. Він вирізняється специфічною лексикою, фразеологією, насиченістю, гумористичністю або фамільярністю, але не має власної фонетичної чи граматичної системи. Жаргон виник як форма усного спілкування в межах окремих соціальних груп, що прагнули відмежуватися від загалу, закодувати зміст повідомлень або підкреслити групову ідентичність. Історично перші жаргони виникали в маргіналізованих спільнотах — кримінальних, кочових, професійних. Згодом жаргони охопили молодіжні, професійні, регіональні групи, трансформуючись у повноцінний мовний інструмент неформального, ідентифікаційного та іноді — протестного мовлення. Насправді жаргон та соціолект дуже схожі терміни, та іноді жаргон зазначають як синонім або навіть зазначають що жаргон = соціолект, але вони не є однаковими. Так, соціолект та жаргон можна сказати виконують роль помічника по відчуттю належності до специфічних соціальних груп, але, на відміну від соціолекту, жаргон стосується більш конкретних та менших общин, в той час як соціолект охоплює ширші соціальні групи, можливо навіть протягом тривалого періоду часу. Також жаргон часто виникає в результаті впливу конкретного середовища або професії, а соціолект може бути результатом еволюції мови у певному соціальному контексті. Жаргон є частиною соціолекту, він є формою соціолекту.

Продовжуючи розмову про соціолекти — вони є різновидом мови, який виникає та функціонує в межах певної соціальної групи. Він відображає соціальну ідентичність мовців і формується під впливом таких чинників, як соціальний статус, освіта, професія, вік, гендер, належність до певної субкультури тощо. Соціолект включає не лише особливу лексику, а й особливості інтонації, стилю спілкування, граматичні спрощення або ускладнення, лексичні одиниці, що мають спеціальне значення в межах групи. Якщо задуматись, то можна усвідомити що соціолекти існували зокрема і задовго до того як наука добралася та зачепила цю ідею. Мова не є і ніколи не була сталою, і всі ті чинники

та речі які мають вплив на розвиток та формування соціолектів, існували ще до нинішніх наукових дослідів, статей або визначень. Саме через це точно сказати коли саме почали формуватися соціолекти не легко, бо раніше людей це не дуже цікавило. Існують деякі фактори які напряду впливають на прогрес розвитку соціолектів: мабуть найвпливовішим є соціальна стратифікація суспільства, тобто те як суспільство ділиться на групи (політичні, етнічні, класи і т.д.), цей розподіл на високому рівні впливає на взаємодію людей та соціуму, через їх іноді очевидну належність до специфічної соціолектної групи, вони можуть бути дискриміновані, про них робляться як негативні так і позитивні припущення як допустим люди середнього статусу ідеалізують тих хто має вищий статус, чи то фінансово чи у соціумі, і процес того що відбувається як наслідок і є розвитком соціолектів, бо завдяки цим ситуаціям, це мовлення продовжує існувати і набувати нових аспектів і тенденцій. Завдяки існуванню мовної варіативності, людство має багато можливостей виражати себе та надавати значення своїй ідентичності через спілкування, мовлення та передання інформації.

1.3 Сленг як форма неформального мовлення

Так само як і жаргон, сленг є окремою невід'ємною формою соціолекту, та в багатьох аспектах дуже схожий на жаргон, саме через що багато людей не бачать в них різниці, та багато вчених та дослідників довгий час не так сильно цікавились ним як у сьогоднішній день, і навіть іноді називали їх синонімами. Відверто кажучи, насправді якщо людина не знається у науці лінгвістики та соціолінгвістики, то важко буде їх відокремити один від одного. Жаргон та сленг мають схожі риси, як наприклад: експресивність, насиченість та встановлення ідентичності але якщо ці явища уважно дослідити та спостерігати за ними, можна побачити головні відмінності. Якщо жаргон використовується у більш спеціалізованих, професійних середовищах та доволі специфічних соціальних

групах як (наприклад, кримінальних, медичних або військових) то сленг має більш так сказати розмиту форму, також він охоплює більш молоді вікові категорії, сленг не відноситься якійсь одній специфічній групі або категоризує специфічну групу, так — сленг може використовуватися якоюсь субкультурою чи групою в різних обставинах, чи трохи змінюватися у рамках цих груп, але як зазначено раніше він є розмитим, і охоплює навіть таке базове слово як «вибач» має сленгову версію «сорі» або «сорян», які походять від англійського слова «sorry» (яке перекладається як вибач/те), де друга версія більш підстроєна під українську мову. Йому притаманно змінюватися або втрачати популярність доволі швидко, якщо якесь слово було використане не так давно, як наприклад пів року тому, воно вже може бути забути як тренд минулого, але зазвичай сленгові терміни використовуються від трьох до п'яти років [12], та починають відмирати та забуватися або їх заміняє більш новітня версія. Великий вплив на сленгові вирази та лексику має зокрема англійська мова, дуже багато трендових вже існуючих сленгів в Америці, переходять до нас в Україні, деякі змінюються або підстроюються під цільову мову, але зазвичай вони просто проходять через транскрипцію як запозичення. Англійська мова має дуже великий вплив на утворення сленгу не тільки в Україні але й в багатьох інших країнах, включаючи зокрема Швецію, в українській мові є навіть віддавлене слово для цього «англіцизм», звичайно ж існують запозичення з інших мов як французька чи німецька, але вони називаються саме запозиченнями з *x* мови, доволі цікаве невелике спостереження, яке підкреслює рівень впливу англійської мови на розвиток інших. Цей процес не є унікальним для української. Наприклад, у Швеції утворився феномен так званої «Svengelska» — гібридної мови, що поєднує шведську з англійською. Попри схожість назви з терміном Finlandssvenska, який позначає географічний діалект, Svengelska не є діалектом у традиційному розумінні, а радше прикладом мовного впливу, розвиненого глобалізацією та медіа. Окрім запозичень сленг може утворюватися за

допомогою декількох інших механізмів як наприклад словотворення, це відбувається наприклад іноді як скорочення слова: «токсичний – токсик», або як наприклад додавання префікса: «зашквар», де в основі лягає слово шквар/ка, яке вже до речі є жаргонним, описує ганьбу. Далі існує семантичне зсування наприклад «розкатати» — перемогти, «жесть» — щось емоційно сильне, всі ці пособи утворення можна побачити у всіх цих словах якщо детальніше їх розібрати.

Цікавим аспектом сленгу є те як він працює у межах соціальних груп та у спілкуванні людей, яке забарвлення та конотації він має, та що сприяє його використанню? Зрозуміло що сленг є розмовним стилем мовлення та під час офіційних зустрічей чи у професійному середовищі його не використовують, але введення сленгу у розмову зазвичай має позитивні конотації, наприклад, якщо ваш колега починає використовувати сленг під час спілкування це може означити те що ваші стосунки перейшли за межі суворо професійних, ця людина бачить вас як мабуть цікавого співрозмовника або друга. Іншим цікавим аспектом є те як молодь сприймає використання сленгу іншими віковими групами, чим старша людина — тим дивніше для них її використання сленгу, бо він зазвичай створюється між людьми нижчих вікових груп. Сленг використовується для того щоб відчувати свою належність до оточуючого середовища, і заради відчуття спільності і конекту між обидвома сторонами, він є інструментом об'єднання або сепарації людей, груп та соціальних кол. Не дивлячись на всі позитивні аспекти сленгу, багато людей вважає, що він є проявом деградації мови. Така позиція базується на тому, що надмірне використання сленгових слів може витіснити нормативну лексику, спрощувати мовлення, знижувати мовну культуру та загальну грамотність. Часто це пов'язується з втратою багатства літературної мови, особливо серед молоді, яка може нехтувати класичними нормами задля модних, коротких або запозичених форм. Крім того, сленг нерідко асоціюється з агресивністю, вульгарністю або зниженням етичного рівня спілкування, оскільки

частина сленгових виразів має грубувате або провокативне звучання. Проте така точка зору не завжди враховує динамічну природу мови як живого соціального явища. Мова постійно змінюється, адаптується до нових умов, культурних впливів та технологічних реалій. Таким чином, важливо не сприймати сленг як загрозу, а розуміти його як природний механізм мовної адаптації

Визначити саме коли з'явився сленг не легко і мвйже неможливо, але за словами Andersson L.G. & Trudgill P., Арістофан, був першим хто у великому обсязі використовував сленг, використовуючи його у своїх комедіях, він викликав посмішку у людей. Сказати що саме є сленгом а що ні аналізуючи мови які ми не знаємо на достатньому рівні дуже важко, та не завжди доречно, варто дотримуватися мов які ми гарно знаємо та можемо досліджувати широко та глибоко. Але насправді навіть деякі носії англійської мови не впізнають сленг у текстах Шекспіра, і список цих слів можна зробити дуже довгим [80 с., 14].

Сленг є важливою та невід'ємною частини мовлення та спілкування, він продовжує та продовжуватиме розвиватися та змінюватися він ні в якому разі не є забрудненням або деградацією мовлення.

1.4 Соціолінгвістичні функції молодіжного мовлення

Молодіжний сленг — це динамічний, змінний і креативний різновид усної мови, який формується у середовищі молодих носіїв та виконує низку важливих соціолінгвістичних функцій. Він не лише слугує засобом щоденної комунікації, а й є потужним індикатором соціальних процесів, що відбуваються у суспільстві. Його витоки нерідко простежуються ще з кримінального або маргінального арго, однак сучасна молодіжна мова значно виходить за межі цієї історії — вона стає самостійним, творчим і часто провокаційним соціокультурним явищем.

Його експресивність, іронія, мовна гра, порушення мовних норм — усе це є проявами глибшого процесу: пошуку свого голосу в умовах соціального

відчуження, інформаційного перенасичення та розмиття культурних орієнтирів. Молодіжне мовлення вже не обмежується простою функцією обміну інформацією — воно є символічним простором, у якому відбувається боротьба за автентичність, свободу самовираження і відмежування від домінантних дискурсів. Однією з головних соціолінгвістичних функцій молодіжного мовлення є групова ідентифікація. Через характерні слова, фрази або стилістичні особливості молоді люди демонструють належність до певної спільноти: компанії, субкультури, середовища. Знання і вживання специфічної лексики є своєрідним паролем: якщо ти говориш «на нашій хвилі», значить — «свій». Ті, хто не розуміє цих слів або не вміє ними користуватися, автоматично опиняються «поза колом».

Другою важливою функцією є експресивна — мовлення молоді насичене емоційними конструкціями, інтонаційною грою, іронією, сленговими одиницями, що дозволяють передавати емоції швидко, яскраво та лаконічно. Наприклад, вислови на кшталт «це топ», «жорстко крінж», «все чітко» — замінюють довгі конструкції стандартної мови, створюючи при цьому ефект близькості, жвавості та актуальності.

Сленг формує символічні межі між «нами» і «ними» — між молоддю та старшими, між «своїми» і «чужими». Так мова стає інструментом не лише єднання, а й розмежування: вона може зближувати в межах групи й одночасно віддаляти від інших соціальних прошарків.

Крім того, молодіжне мовлення виконує когнітивну функцію — воно дозволяє створювати власну систему понять і уявлень про світ. Наприклад, слова на кшталт флексити, зашквар, краш, треш — не просто нові мовні одиниці, а позначення специфічних концептів, притаманних сучасному поколінню. Це демонструє здатність молоді через мову формувати альтернативну «мовну карту реальності».

Не менш важливою є функція символічного статусу або престижу. У молодіжних колах мовні новації часто слугують показником актуальності, трендовості, навіть лідерства у соціальному середовищі. Хтось, хто знає «модні слова», може сприйматися як більш сучасний, дотичний до інтернет-культури, популярний. Мова стає засобом соціального маркування.

Молодіжне мовлення також виконує ігрову та творчу функцію. Постійне словотворення, мовна гра, вигадкування нових слів або переосмислення наявних (наприклад, через фонетичні зміни, семантичні зрушення, абрєвіатури) — усе це свідчить про естетичну та креативну природу молодіжного мовлення. Саме тому воно настільки привабливе та продуктивне у сфері інтернет-мемів, музики, стендапу та соцмереж.

Важливою характеристикою є вікова функція — молодіжний сленг виконує роль вікового маркера. Те, що було актуальним у 2010-х, у 2020-х уже може сприйматися як «олдскул». Таким чином, мова підкреслює тимчасовість, динамічність, ідентичність поколінь. Особливо варто підкреслити захисну функцію молодіжного мовлення. Часто воно використовується як засіб кодованого спілкування, недоступного для «дорослих» чи представників інституцій. Така мовна поведінка формує напівзакрите комунікативне середовище, у якому молодь почувається вільніше, нецензуровано та автентично.

Висновки до першого розділу:

У першому розділі було розглянуто ключові теоретичні засади дослідження мовного явища *förortssvenska* в межах соціолінгвістики. З'ясовано, що соціолінгвістика як окрема галузь мовознавства вивчає взаємозв'язок мови і суспільства, розкриваючи, як соціальні чинники — такі як вік, стать, етнічне походження чи соціальний статус — впливають на мовну поведінку індивідів і груп. Цей підхід є особливо важливим для аналізу нестандартних мовних форм,

які, зокрема, можуть бути пов'язані з соціальною ідентичністю та маргіналізацією.

Окрема увага була приділена мовній варіативності — природному явищу, що виявляється у діалектах, жаргонах і соціолектах. Ці форми мовної різноманітності не лише відображають соціальну структуру суспільства, а й часто виступають маркерами належності до певних соціальних груп. У цьому контексті соціолекти мають особливе значення, адже дозволяють вивчати мовні особливості конкретних соціальних середовищ, таких як іммігрантські райони, молодіжні спільноти або субкультури.

Таким чином, аналіз соціолінгвістичних концептів і категорій мовної варіативності створює методологічну базу для подальшого дослідження *förortssvenska* — соціолекту, що виник в результаті багатокультурної взаємодії у шведських передмістях. Це мовне явище потребує вивчення саме у соціолінгвістичному контексті, з огляду на його роль у формуванні ідентичності, групової солідарності та одночасно — можливості соціальної стигматизації мовців.

РОЗДІЛ 2. Föroortssvenska: формування, характеристика, статус

2.1 Походження та еволюція föroortssvenska

Що ж таке ця föroortssvenska (або — приміська шведська мова українською)? Не дивлячись на те що дослідження на цю тему та сам термін не є настільки старим, ще майже півстоліття тому шведська лінгвістка Ulla-Britt Kotsinas (Улла-Брітт Котсінас), у 1985 році написала статтю про те чи можна вважати шведську якою розмовляє молодь в містка, а особливо у деяких районах Стокгольму креолізацією? Далі у 1988 році Улла-Брітт опублікувала дві статті про так звану «Rinkebysvenska», де вона пояснює що його використання як маркер соціальної, вікової та етнічної належності, через що її можна розглядати як соціальний діалект (соціолект) [16]. Цей термін перекладається дослівно як Рінкебю-шведська, Рінкебю є районом у Стокгольмі, будівництво якого почалося у 1965 році та було остаточно збудовано у 1970-х роках, та у який було заселено багато мігрантів які потрапили до Швеції під час масової міграції у 1960х роках, яка сталася через економічний розвиток Скандинавії, зокрема Швеції, після закінчення другої світової війни. В цей період між 1945 та 1973 набувала зросту авто- та швейна промисловість, але з паралельно з цим, зростав також і попит у працівниках, яких у Швеції не було достатньо, в наслідку чого країна прийняла нові лібералізовані закони та правила стосовно міграції, через що у 1960х роках на територію країни в'їхало велика кількість мігрантів з Греції та Югославії.

До початку Європейської міграційної кризи 2015 року, Швеція мала порівняно відносно стабільну статистику міграції, окрім 1990х років де через війну у Боснії і Герцеговині та конфлікт у Туреччині сприяв новій хвилі іммігрантів які шукали притулку у Швеції що також великою мірою вплило на розвиток соціолектів, окрім цього, основною групою були сім'ї мігрантів які подавали документи на возз'єднання з родичами. Десять близько 2000х років, почав

вводиться новий термін — *förortssvenska*, бо розділювати ці соціолекти на районні групи вже не мало сенсу, бо розвиток цього соціолекту поширювався далі ніж Рінкебю, чи нова спроба назви схожого соціолекту у Русенгорді, Мальме, від тоді ці соціолекти зібрали в групу на назвали їх приміською шведською мовою. Великий вплив на розвиток цього соціолекту мала масова Європейська міграційна криза 2015 року, коли після розвинення громадянської війни в Сирії яка почалася у 2011 році, Росія вторглася та розпочала бойові дії на території країни. У 2015 році до притулку у Європі прохало понад 400 тис. тільки під кінець липня, та загалом кількість біженців склала близько 1 мільйон з яких приблизно 4 тис. втонули під час переправи через море, пів цього мільйону становили сирійці, але вони були не єдині хто шукав притулку, великою кількістю були африканці, зокрема із Сомалії, також афганці та іранці, які потрапили також або через загострення конфліктів в країнах чи через економічну кризу. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну теж можна додати до історії розвитку цього соціолекту в Швеції та через пару років ми побачимо нові дослідження та роботи пов'язані з впливом української мови на шведську.

Сучасний стан приміської шведської мови є таким: вона поширюється не тільки на ком'юніті іммігрантів у сучасному шведському суспільстві, але й на корінних шведів, підлітків та молодь. Вона виконує притаманні їй функції у комунікації, зокрема як засіб ідентифікації, маркер належності до певної соціальної чи географічної групи, а також як елемент стилістичного самовираження. Її використання можна спостерігати в повсякденному мовленні, у шкільному середовищі, в інтернет-спілкуванні та в медіа, особливо серед молоді, що виросла в мультикультурних районах. Сучасне сприйняття *förortssvenska* часто пов'язане з дискусіями про інтеграцію, ідентичність та соціальну нерівність у Швеції. Цей соціолект відображає не лише мовні зміни, а й глибинні суспільні процеси, що пов'язані з міграцією, мультикультуралізмом та пошуком молоддю власного місця у суспільстві.

Можна очікувати, що *förortssvenska* буде й надалі еволюціонувати, поширюватися і впливати на загальну шведську мову, зокрема через масову культуру, музику, соціальні мережі та медіа. Вивчення цього соціолекту допомагає краще зрозуміти мовну динаміку в умовах мультикультурного суспільства. Цей соціолект тепер є невід'ємною частиною суспільства обидвох мігрантів та корінних шведів.

2.2 Мовні джерела: арабська, турецька, сомалійська тощо

Förortssvenska, або приміська шведська мова, сформувався в умовах багатокультурного середовища, де поруч із шведською співіснують мови різних іммігрантських спільнот. Найпомітніший вплив на цей соціолект справили мови арабська, турецька, сомалійська, а також інші мови, представлені серед населення приміських районів Стокгольму, Мальме та інших шведських міст. Однією з найхарактерніших рис *förortssvenska* є велика кількість лексичних запозичень, що походять з мов мігрантів. З арабської, наприклад, до соціолекту перейшли такі слова, як «*habibi*» (любий, дорогий), «*Insha'Allah*» (якщо Бог дозволить), «*yalla*» (давай), які широко вживаються молоддю для посилення емоційного забарвлення висловлювань. З власного досвіду, під час спілкування із носіями шведської мови, або при знаходженні у шведськомовному суспільстві, проводячи час у кафе або під час прогулянки, дуже часто можна почути саме ці вирази які походять з арабської мови, особливо «*yalla*» серед молоді. Багато сайтів новин чи електронних журналів іноді навіть пишуть такі заголовки як наприклад «Арабська стає другою мовою у Швеції!» [40], та багато інших, бо арабська мова набуває багато користувачів, і більшість арабськомовних мігрантів передають цю мову як нащадок своїм дітям, також заради підтримки держава збудувала та влаштувала багато центрів вивчення арабської (та інших розповсюджених мов мігрантів), та згідно з нещодавнім дослідженням від Ute Bohnacker, Pascale

Wehbe, Rima Haddad, арабська є найрозповсюдженішою спадковою мовою меншинств у Швеції [44].

Турецька мова додала слова, що часто відносяться до повсякденного життя і культури, наприклад, «guzz/guzzen» (дівчина), «abi» (старший брат), а сомалійська мова вплинула на інтонаційні та фонетичні особливості, надаючи мові свого роду ритмічності і мелодійності. Насправді, не зважаючи на той факт що цей соціолект є дуже розповсюдженим, вимовляння слів та звуків може відрізнятися між його користувачами, він не має якусь одну певну, «однорідну» форму. Вимовні особливості мови — коли наприклад слова звучать ніби «переривчасто», а закінчення мають довший і піднятий тон — часто помічають у приміській шведській. Їх зазвичай пов'язують із приміським сленгом, але насправді вони зустрічаються і в більш звичайній формі цієї мови. Через це люди, які не знають, як саме розмовляють у багатомовних районах, іноді плутають ці дві форми. Вони оцінюють людину тільки за тим, як вона говорить, і приписують їй певний стиль мовлення або навіть негативні стереотипи — наприклад, що мова «нечиста» чи «неграмотна». Таке непорозуміння може призводити до упередженого ставлення, що особливо шкодить молодим людям у важких життєвих ситуаціях — коли вони шукають роботу, житло чи освіту. Через це людям може бути важче нормально інтегруватися в суспільство [15]. Іноді люди вважають що специфічні слова чи сленгові вирази це все що відноситься до *förortssvenska*, але різні вимови цих або шведських слів теж є частиною соціолекту, бо його носіями є люди які не є корінними шведами, та мають тенденцію неправильно вимовляти шведську або може підлаштовувати її під фонетику власної мови. Наприклад, навіть якщо соціолект в теорії однаковий, у реальності те як його користувачі розмовляють в Стокгольмі та Мальме може звучати по-різному через особливості вже існуючих шведських діалектів *riksvenska* та *skånska*, і через те їх сприймають мігранти.

Förortssvenska відображає унікальне поєднання мовних впливів різних іммігрантських спільнот, що живуть у Швеції. Цей соціолект формується через багато вищезазначених нюансів.

2.3 Förortssvenska як засіб ідентичності

Впродовж цієї роботи було зазначено що соціолекти, та зокрема соціолект förortssvenska виступають як інструменти для самовираження, засоби відокремлення себе від інших груп та способи показати та відчутти свою належність до різних соціальних груп або ж субкультур.

Förortssvenska не лише відображає соціальну реальність, у якій живуть її носії, але й активно формує цю реальність через мовні навички та звички. Молоді люди, які використовують цей соціолект, часто роблять це свідомо — як спосіб висловити свою індивідуальність, продемонструвати приналежність до конкретної спільноти, а також відмежуватися від "нормативного" стандарту шведської мови, що асоціюється з відчуттям що ти як всі інші, офіційністю та інституційною нормою. У цьому контексті мова стає актом позиціонування: вона вказує не лише на те, звідки людина родом, а й на те, якою вона хоче здаватися та до кого прагне належати. Förortssvenska дає змогу створити нові рамки спілкування — ті, що відображають змішану культурну ідентичність. Для багатьох молодих шведів з іммігрантським тлом і не тільки, особливо у 2025 році, цей соціолект стає символом мультикультурності, нової "третьої культури", яка не є ні цілковито шведською, ні культурою країни походження, а чимось новим — результатом контакту, адаптації й творчості.

Водночас, förortssvenska виконує ще одну важливу функцію — вона дозволяє створити "внутрішню" групову ідентичність у межах спільноти передмість. Спільне мовлення об'єднує, створює відчуття належності, довіри та взаєморозуміння, яке може бути недоступне в офіційному, "нейтральному"

варіанті мови. Ті, хто говорить на *förortssvenska*, можуть відчувати, що володіють чимось "своїм" — мовною системою, яка є частиною їхнього повсякденного досвіду, їхніх вулиць, шкіл, музики, гумору, інтернет-контенту тощо.

Таке використання мови як інструменту соціальної ідентичності також має і політичний вимір. У контексті домінантного шведського дискурсу, де *förortssvenska* іноді стигматизується як небажана або навіть як "деградація" шведської культури, носії цього соціолекту можуть навмисно вживати його як форму мовного опору. Це своєрідний спосіб сказати: «Ми теж частина шведського суспільства». Інтернет-контент, особливо в TikTok або YouTube, також сприяє розвитку та поширенню *förortssvenska*. Молоді контент-мейкери використовують цей соціолект у гумористичних відео, пародіях на освітню систему, поліцію чи побутові ситуації у передмістях. Це не лише розважає, а й демонструє приналежність й культурну ідентичність. У цьому сенсі *förortssvenska* стає своєрідним культурним капіталом. Музична сцена також відіграє велику роль у поширенні та легітимізації *förortssvenska*. Наприклад, шведські репери Jireel, або Dree Low часто використовують елементи цього соціолекту у своїх текстах. Соціолект дозволяє людям одночасно реалізувати кілька ідентичностей, наприклад, бути і шведом, і мігрантом, і підлітком, і репером, і футбольним фаном. Тобто мова є не просто ознакою однієї категорії, а механізмом поєднання множинних соціальних позицій, які змінюються залежно від контексту.

До речі, слід згадати про код-перемикання: носії *förortssvenska* часто вільно перемикаються між стандартною шведською та соціолектом залежно від ситуації. Це вказує не на «дефіцит» мови, а на високу мовну компетенцію та здатність адаптуватися — є важливою частиною та важливим навичком в багатомовному суспільстві.

2.4 Ставлення суспільства до *förortssvenska*

Факт того що *förortssvenska* ставлення шведського суспільства до соціолекту є суперечливою та неоднозначною темою і варіюється залежно від соціального, вікового та культурного контексту це, вже було помітно та трохи обговорено раніше у роботі, але в цьому під-розділі буде зазначено більш поглиблене ознайомлення та обговорення цих тем. З одного боку, для частини суспільства, особливо для молоді та носіїв цього різновиду мови, *förortssvenska* є природною та прийнятною формою спілкування, способом виразити себе, свою культурну належність, а також показати близькість до певного соціального кола. З іншого боку, серед представників старшого покоління або прихильників мовного пуризму це явище нерідко викликає стурбованість, а іноді навіть відторгнення. У шведських ЗМІ та публічному дискурсі *förortssvenska* часто асоціюється з проблемними районами, криміналізацією молоді, низьким рівнем освіти та з так званою “геттоїзацією”. Така репрезентація призводить до того, що мовців цього соціолекту сприймають через призму стереотипів. *Förortssvenska* може сприйматися як "загроза" стандартній шведській мові, що зумовлює її стигматизацію, наприклад, деякі політики або освітяни вважають, що активне використання цього різновиду мови в школах заважає соціалізації та інтеграції дітей іммігрантів. Одного погляду на коментарі до публікацій на тему мовного дискурсу на платформах YouTube, Twitter, Tiktok та Instagram достатньо щоб побачити контрастні та іноді навіть дуже радикальні та в багатій мірі расистські думки та погляди, особливо старшого покоління Швеції. Педагогічна сфера також часто стикається з дилемою – чи варто забороняти *förortssvenska* у школі чи приймати його як частину культурної багатоманітності. Постає складна ситуація, в якій діти з арабомовних сімей, навчаючись шведською, паралельно опановують соціолекти, що ще більше впливає на їхню мовну ідентичність. Деякі вчителі

вважають, що цей тип мовлення заважає академічному успіху, інші ж що це невід’ємна частина процесу соціалізації

Ставлення шведського суспільства до *förortssvenska*, з погляду мовного стандарту та соціального статусу, залишається глибоко амбівалентним. Дослідження Vijvoet (2020) показують, що багато шведів із середнього класу сприймають цей соціолект як “неправильну” або навіть «зіпсовану» шведську. У публічних дебатах *förortssvenska* часто описується як свідчення мовної деградації, а не як природна мовна еволюція. Такі уявлення закріплюються медіа та політичними риториками, де соціолект стає символом “мовного безладу”, “дисциплінарної слабкості” шкільної системи чи “невдалої інтеграції”.

Окремо варто зазначити, що негативні уявлення значною мірою підсилюються етнічними та соціальними упередженнями. Часто критика *förortssvenska* не обмежується мовними характеристиками, а переходить у расову або класову критику. У коментарях до публікацій на платформах, таких як YouTube, Expressen чи SVT Nyheter, можна знайти численні приклади, де мовлення молоді з передмість асоціюється з агресивністю, лінню або навіть кримінальною загрозою. У загальному сприйнятті домінує установка, що «правильна» шведська — це ознака інтелектуальної спроможності та соціальної повноцінності, а відхилення від неї вважається ознакою маргінальності. Цей підхід підтримується в освітньому процесі, де учнів часто коригують або навіть карають за вживання соціолектних форм, що, у свою чергу, закріплює почуття меншовартості у молоді з міграційним тлом. Важливо розуміти у яких умовах варто використовувати який тип мови, і саме це має бути фокусом у навчальних закладах, а не повна заборона її використання. Комунікація між викладачем та учнем може проходити з використанням сленгу але і ситуаціях де це доречно та за умов того що дитина добре розуміє літературну шведську мову.

Під час проживання у Швеції та спроби інтеграції у це суспільство у невеликому місті Фалун (населення близько 60.000 станом на 2023 р. [31]),

культура навколо та сам соціолект *förortssvenska* був дуже помітний навіть просто гуляючи у місті. Молодь та підлітки активно та голосно використовували сленг, не соромлячись та носіями цього соціолекту були не тільки люди специфічних етнічних походжень але і звичайні шведи яких не супроводжували друзі з цих груп. При спостереженні за цими колами та групами друзів або однокласників чи одногрупників, було доволі помітно також реакцію оточуючих їх людей, не один раз було помічено роздратовані або осуджуючі погляди на користувачів сленгу, оглядаючи їх згори донизу та закочуючи очі. Тобто і практиці раніше зазначене негативне ставлення до цих груп людей можна побачити без обов'язкових зусиль що надалі доводить факт того що використання соціолекту до сих пір не повністю приймається суспільством та оточуючим середовищем.

Задля надання новіших прикладів думок окремих людей, було проведене невелике опитування серед трьох респондентів віком від 22 до 24 років (див. Додаток 1, 2 та 3) та аналізовано їх відповіді та порівняно з загальною картиною думок шведського суспільства та попереднього пройденого досвіду. Усі респонденти виявили обізнаність з терміном *förortssvenska* та дали схожі визначення. Респонденти охарактеризували її як різновид шведської мови, який виник у передмістях, населених переважно іммігрантським населенням, та є типовим для молодіжного середовища. Визначальними рисами соціолекту називаються: вживання сленгу іншомовного походження (переважно з арабської, турецької, курдської мов), специфічна вимова, а також інтонаційно-ритмічні особливості мовлення. Респондент А називає *förortssvenska* «соціолектом, що використовується людьми з іммігрантським бекграундом». Респондент Б наголошує, що багато слів запозичені з інших мов, а респондент В підкреслює зв'язок цього мовного явища з міською молодіжною культурою та зазначає вплив хіп-хоп субкультури. Усі троє респондентів вважають, що манера мовлення, зокрема *förortssvenska*, може бути підставою для суспільного осуду або

оцінювання особистості. Це узгоджується з розповсюдженими уявами та думками, які вказують на поширену асоціацію *förortssvenska* з соціальною маргіналізацією та кримінальністю. Респондент А прямо визнає, що сам схильний оцінювати людей за мовленням, але не через *förortssvenska* але й інші соціолекти та навіть діалекти. Респондент Б звертає увагу на те, що осуд частіше трапляється з боку старшого покоління, яке ототожнює цей соціолект із асоціальною поведінкою. Найглибший аналіз запропонував респондент В, який говорить про зв'язок між критикою *förortssvenska* і ксенофобськими упередженнями, вказуючи, що мовна варіативність є природним способом побудови ідентичності.

Цікавим є спільне для всіх трьох респондентів спостереження: навіть за відсутності очевидного сленгу мовців можна впізнати за вимовою або інтонаційним малюнком. Згадується особливе артикулювання звука «г», наявність акценту або зміщення наголосу. Це свідчить про те, що *förortssvenska* сприймається як повноцінний мовний різновид, а не лише як набір запозичених слів. Отже, у масовій свідомості вже сформувалися чіткі фонетичні асоціації, що дозволяють ідентифікувати мовця навіть за межами лексики.

Усі респонденти зазначили, що вживають елементи *förortssvenska* у розмовах з друзями. Найчастіше згадувані слова — «fett», «wallah», «habibi», «keff», «yalla» — використовуються у неформальних ситуаціях. Респондент В, зокрема, акцентує, що вживає ці слова стилістично, з гумором або для вираження емоцій, і вважає такий підхід нормальним явищем мовного розвитку.

Результати інтерв'ю підтверджують тезу про існування *förortssvenska* як соціолінгвістичного маркера, що викликає амбівалентне ставлення: з одного боку — як засіб самоідентифікації певної групи, з іншого — як об'єкт стигматизації з боку частини суспільства. При цьому молоде покоління виявляє більшу відкритість і схильність до прийняття мовної різноманітності, тоді як осуд, за

словами респондентів, частіше походить від старших або менш толерантних соціальних груп.

Один зі стратегічних напрямів подолання упередженого ставлення до *förortssvenska* полягає у зміні дискурсу навколо цього соціолекту. Необхідно переходити від риторики "мовної загрози" до розуміння *förortssvenska* як живої форми вираження культурного та соціального досвіду. Це передбачає розширення знань у суспільстві про соціолінгвістику, про зв'язок між мовою, ідентичністю та соціальним контекстом. Варто також активно залучати засоби масової інформації до формування більш збалансованого та об'єктивного образу цього мовного різновиду. Наприклад, створення документальних фільмів, відео-блогів або подкастів із носіями *förortssvenska*, де вони розповідають про свій досвід, може допомогти змінити сприйняття цього явища як виключно негативного.

Також підходом до подолання мовної стигматизації може бути запровадження в школах освітніх модулів, які знайомлять учнів з різними мовними різновидами, їх історією та функцією. Такі заходи не лише сприяють толерантності, а й формують критичне мислення щодо мовних ієрархій. Подібну практику вже частково реалізовано в кількох муніципалітетах, зокрема в Стокгольмі та Мальме, де проводяться міжкультурні семінари для педагогів. Також важливо працювати з молоддю безпосередньо: вводити в навчальну програму курси або інтегровані модулі про мовну різноманітність, де учні можуть вивчати не лише стандартну шведську, а й інші варіанти, які відображають соціальну реальність країни. Такі ініціативи сприяють створенню мовного середовища, де кожен мовний різновид має місце і функцію. Подібні освітні підходи не лише зменшують мовну стигматизацію, а й зміцнюють міжкультурну компетентність.

Ще одна перспективна ідея — підтримка мистецьких ініціатив, що використовують *förortssvenska* як засіб творчого самовираження. Хіп-хоп

культура, стендап-комедія, театральні виступи, літературні твори, у яких соціолект використовується не як “низький стиль”, а як автентична мова певної групи, можуть змінити домінантні уявлення про “правильну” мову. Залучення молодих людей до таких проектів не лише розвиває їх мовні навички, а й дає можливість підняти теми ідентичності, соціальної нерівності та стереотипів у публічному просторі.

У довгостроковій перспективі, лише міжсекторальна співпраця між освітою, культурою, медіа та політичними структурами може забезпечити створення такого суспільного клімату, де мовна різноманітність — включно з *förortssvenska* — розглядатиметься не як проблема, а як ресурс і частина національного багатства.

Висновки до другого розділу:

Förortssvenska є мовним явищем, що сформувалося під впливом соціальних, культурних та демографічних змін у Швеції, насамперед у районах, де проживає велика частка мігрантського населення. Її виникнення тісно пов'язане з багатомовним середовищем, яке виникло внаслідок імміграції яка проходила після другої світової війни та в наслідок Європейської міграційної кризи 2015р. Цей варіант мови не є випадковим набором мовних помилок, як часто його сприймають, а натомість становить стабілізовану форму мовлення, що виконує важливі соціальні функції.

Förortssvenska служить засобом вираження колективної ідентичності, зокрема серед молоді, яка часто відчуває себе маргіналізованою або відстороненою від "офіційного" шведського суспільства. Водночас вона є потужним символом належності до певного середовища та способом дистанціювання від "інших".

Суспільне ставлення до *förortssvenska* є суперечливим: з одного боку, її сприймають як прояв мовної креативності та культурного збагачення, з іншого — як ознаку поганої інтеграції, мовної загрози чи соціального виклику. Такі оцінки часто відображають не стільки мовну реальність, скільки глибші упередження щодо етнічних меншин, молоді з передмість і соціальної мобільності.

Отже, *förortssvenska* — це не просто мовний стиль, а соціолінгвістичний феномен, що відображає взаємодію мови, ідентичності та влади в сучасному шведському суспільстві.

РОЗДІЛ 3. Лексичний та граматичний аналіз *förortssvenska*

3.1 Типові лексичні одиниці та їх походження

Лексика, характерна для *förortssvenska*, становить одне з найяскравіших свідчень мовної динаміки в багатокультурному міському середовищі Швеції. Слова та вирази, що формують цю мовну підсистему, часто мають багатонаціональне походження й нерідко пов'язані з молодіжною субкультурою, вуличною мовою та гібридними формами вираження. Основними джерелами запозичень є арабська, турецька, курдська, сербохорватська та англійська мови, а також нетипове використання слів зі шведської, що отримують нові значення або функції. Такі лексичні інновації виконують не лише комунікативну, а й соціально-ідентифікаційну функцію — вони дозволяють мовцям виразити свою належність до певної спільноти, дистанціюватися від офіційної норми та конструювати нову культурну реальність через мову.

Одним із найпоширеніших прикладів такої лексичної адаптації є слово «*wallah*», яке походить з арабської мови (від «*والله*» — *wallāh(i)*, тобто «клянусь Богом»). У контексті *förortssvenska* це слово втратило первісну релігійну семантику й стало стилістичним маркером правдивості або емоційного підсилення висловлювання: «*Wallah, jag såg honom igår!*» ("Клянусь, я бачив його вчора!"). Це слово є водночас й емоційним, і функціональним сигналом групової приналежності.

Подібну долю має інше арабське слово — «*yalla*» (від «*يا*»), що означає «пішли» або «швидше»), яке в шведських передмістях стало синонімом до заклику до дії. Молоді люди часто використовують його в імпульсивному мовленні: «*Yalla, vi drar!*» — тобто «Давай! Ми пішли.». Це слово стало частиною живої усної комунікації і відображає не лише вплив арабської мови, а й певний ритм спілкування в мультикультурному середовищі.

Особливе місце посідає слово «fett», яке в стандартній шведській означає «жир», але в *förortssvenska* воно виконує функцію інтенсиватора — тобто слугує для підсилення прикметників чи дієслів. Наприклад: «Det där var fett kul» (Це було дуже весело). Схожим чином функціонує й слово «guzz», що є перетворенням слова *tjej* (дівчина) й має певне зневажливе або сексуалізоване забарвлення, часто вживається серед хлопців як сленгове звертання до дівчини.

Ще одним прикладом є слово «habibi», що походить із арабської (حبيبي — «мій дорогий», «коханий»). У шведському міському сленгу це слово стало універсальним звертанням між друзями незалежно від етнічного походження: «Ej habibi, vad händer?» (Ей, друже, що відбувається?). Схожою функцією вирізняється й «bro» або «bro» — адаптація англійського «brother». Воно має роль зміцнення солідарності, братерства, «вуличного братства» і є дуже типовим для чоловічих молодіжних груп: «Lyssna bro, jag fixar det åt dig.» («Слухай, друже, я це зроблю для тебе»).

Окрім запозичень, важливо зазначити й переосмислення шведських слів. Так, наприклад, «lack» (у стандарті – «фарба») в *förortssvenska* означає «злий», «роздратований»: «Han blev lack på mig» (Він розлютився на мене). Слово «keff», з арабського діалекту, означає щось «погане», «неякісне» і активно використовується у висловлюваннях на зразок: "Maten var keff" (Їжа була фігова).

Також типове слово «shuno» походить із східносередземноморських діалектів і використовується для позначення хлопця або молодика з певною «вуличною» харизмою, часто — із змішаною семантикою «товариш» і «авторитет». У цьому ж ряду стоїть слово «ajde», яке прийшло з балканських мов і має значення «давай», «вперед», «погна́ли»: «Ajde, vi kommer nu!» — (Ну давай, ми йдемо зараз!).

Досить уживаним є слово «wala», яке в різних контекстах може виступати як варіант слова «wallah», проте часто вживається як дискурсивний маркер — своєрідне слово-заповнювач або підтвердження. Слово «eu», хоча й схоже на

англійське «hey», у *förortssvenska* набуло особливої функції — воно служить як виклик до уваги, репліка-звернення або навіть загроза залежно від інтонації.

Цікавою є лексема «*spara*», що в стандарті означає «зберігати», проте в *förortssvenska* може вживатися у значенні «перестань», «вистачить», особливо в молодіжних конфліктах чи жартівливих ситуаціях. Інколи це слово супроводжується специфічною мімікою або жестикуляцією, що робить його частиною невербального коду групи.

Усі наведені лексеми, попри їх різне мовне походження чи стильове забарвлення, є невід'ємною частиною *förortssvenska* й активно використовуються молоддю в багатокультурних передмістях Швеції. Їхня популярність не зумовлена лише походженням або значенням, а передусім тим, що ці слова виконують важливу соціальну функцію — вони є інструментами ідентифікації, солідарності та культурного самовираження. Незважаючи на те, що одні з них походять з арабської, інші — з балканських мов чи англійської, всі вони гармонійно співіснують у рамках спільного сленгового простору.

3.2 Фонетичні та морфологічні трансформації

Окрім лексичних інновацій, *förortssvenska* демонструє виразні морфологічні та фонетичні трансформації, які формують її як окрему мовну варіацію в межах шведської. Ці трансформації виникають як результат постійної взаємодії між мовами іммігрантських спільнот, молодіжним сленгом та спрощенням мовних структур. Вони також мають соціально-ідентифікаційну функцію: мовці не просто відтворюють стандартну мову, а активно її трансформують, демонструючи належність до мультикультурного, "вуличного" середовища.

Серед найхарактерніших фонетичних змін — спрощення інтонації. Якщо в стандартній шведській типовим є мелодичний тоновий акцент, який сигналізує

значення слова (наприклад, *anden* = «качка» проти *anden* = «дух»), то в *förortssvenska* часто трапляється сплюснення інтонаційного малюнку. Це означає, що мова звучить можливо монотонніше або може грубіше, з меншою варіативністю тону, що робить її схожою на інтонацію арабської, сомалійської чи сербської мов. На приклад можна взяти «*Han kommer*», стандартне вимовляння має певну знайому шведську інтонацію, але якщо розглядати те як цей вираз міняється під впливом *förortssvenska*, то можна помітити що вимовлення коротше, з редукацією інтонації та спрощенням приголосного, воно сприймається на вухо як таке собі пришвидшене вимовляння. Особливо помітно це стає з фразою «*Jag vet inte*», при прослуховуванні розмовного матеріалу у соцмережах де соціолект є популяризованим, можна почути як люди її коротшають і вона починає звучати та виглядати як англійські скорочення «*Ja vetn't*», або навіть як ще більш редуковане «*Vetn't*», де початкове «*Jag*» повністю випадає, а негативна частка зливається з дієсловом.

Ще один приклад — «*Vad säger du?*». Зазвичай це промовляється повністю, але для людей, розмовляючи в межах цього соціолекту, притаманно — так само, як і з «*Jag vet inte*» — скорочувати вимову та ковтати голосні літери. Воно часом може звучати як «*Va sägru?*», де відбувається кілька видимо типових для соціолекту фонетичних явищ: у слові «*säger*» зникає його кінець і спрощується структура речення, де «*du*» зливається з попереднім словом і стає майже нечутним. Це робить фразу набагато коротшою та ритмічно більш «жвавою» для швидкого мовлення, що є частиною стилістики молодіжного, урбаністичного мовлення.

Такі зміни у забарвленні і звучанні притаманні стилістиці *förortssvenska* та при перегляді та дослідженні мовного контенту TikTok, Instagram та інших соц мереж використовувалися часто і були доволі типовим для повсякденної розмовної мови у межах соціолекту. Подібна вимова траплялася не поодинокі, а систематично в неформальних розмовах, незалежно від тематики обговорення,

що дозволяє говорити про стійке мовне явище. Вимова часто супроводжувалася пришвидшеним темпом мовлення, монотонною інтонацією та характерним наголосом, що відрізняло такі фрази від стандартної шведської.

У процесі перегляду відеоконтенту зі шведськомовного сегменту соціальних мереж (TikTok, Instagram, YouTube), де активно використовуються елементи *förortssvenska*, було виявлено ряд стабільних морфологічних трансформацій, які систематично повторюються у мовленні. Найчастіше серед таких трансформацій фіксувалося випадання артиклів. Якщо в стандартній шведській вживання артикля перед іменником є обов'язковим — наприклад, «en bil, ett hus, en bra film» — то в записаних прикладах мовці часто опускають артикль: «Jag köpte nu mobil, Vi såg bra film igår». Така структура виявилася типовою для реплік із оцінкою, що відповідає моделі скороченого, спрощеного мовлення.

Також систематично спостерігалось скорочення займенникових форм. Замість стандартних об'єктних займенників «mig, dig, sig», мовці вживали скорочені варіанти «me, de, se», наприклад: «Han gillar me inte, Jag sa till de igår, Han tar inte hand om se själv». Подібна редукція фіксувалася в більшості реплік із займенниками, це дозволяє говорити про чітку тенденцію до зменшення морфологічного навантаження на займенники, що наближує форми до розмовного або міжмовного рівня спілкування.

Особливо виразною виявилася редукція форм множини. В ряді випадків у мовців множина іменників не маркувалася флективно: «två pojke, många bil, flera sak» — замість нормативних «två pojkar, många bilar, flera saker». Таке використання можна пояснити як не повне розуміння шведської мови, яке переросло вже в більш нормативну лексику соціолекту, і тепер використовується доволі часто.

На основі зібраних прикладів можна зробити висновок, що морфологічні трансформації у *förortssvenska* є системними та впливають на ключові частини

мови: артиклі, займенники, форми множини, допоміжні дієслова, прикметники. Усі ці зміни відбуваються у напрямку спрощення граматичної структури речення при збереженні його комунікативної зрозумілості. Таке спрощення полегшує мовлення в умовах швидкого діалогу та змішаного мовного середовища.

3.3 Аналіз конкретних текстів

У ході аналізу матеріалу з соціальних мереж, зокрема з TikTok та Instagram, були виявлені низка мовних зразків, які демонструють характерні риси соціолекту *förortssvenska*. Наприклад, у відео з TikTok, присвяченому поясненню "ortensvenska", було зафіксовано таку фразу: «Eу, fett najs faktiskt, vi drar fett snabbt, yalla!» (Ей, дуже круто, ми йдемо дуже скоро, пішли пішли). Тут простежується кілька важливих особливостей. По-перше, лексика — слова по типу «fett» та «yalla» є нетиповими для стандартної шведської. «Fett» функціонує як підсилювач і використовується в значенні «дуже», у той час як «yalla» — це арабізм, що означає «давай» або «ходімо». Також важливо звернути увагу на фонетичний аспект: у вимові фрази відсутні чіткі приголосні у словах «snabbt» та «fett», інтонація пришвидшена, спрощена, що надає фразі динаміки й наближає її до розмовного ритму інших мов.

У відео, де двоє підлітків обговорюють свої плани на вечір, звучить така фраза: «Vi ba chillar i centrum, sen kanske vi drar till grabbarna om de e lugnt» (Ми просто почілимо в центрі, потім підемо до хлопів якщо захотимо). У цій фразі простежується кілька рис *förortssvenska*. По-перше, дієслово «chillar» — це англіцизм від *to chill*, вжитий у формі шведського інфінітива з закінченням *-ar*. Також видно редукцію в граматичних структурах: «ba» — скорочена форма від «bara» («просто»), «de e» — скорочене «det är», а неофіційне «grabbarna» (буквально — «хлопці») тут виконує роль позначення групи друзів. Вся

конструкція побудована простою, майже телеграфічною мовою, без складних граматичних конструкцій, із пришвидшеним ритмом і фонетичним спрощенням.

Інший приклад узятий з відео-скетчу на тему стосунків: «Eу bror, hon lacka fett bara för jag glömde sms:a, wallah jag hann inte!» (Ей, бро, вона дуже злилася тільки через те, що я забув їй написати, клянусь Богом, я не встигав). Тут знову бачимо типові елементи: «bror» (буквально — «брат») як звертання, «lacka» — розмовне слово, що означає «злитися», запозичене з іранського або турецького лексику через молодіжний сленг. «Wallah» — арабський вираз, що перекладається як «клянусь Богом», і часто вживається як підсилення правдивості сказаного. Фраза має емоційно насичене звучання, побудована у пришвидшеному темпі, з очевидною редукацією: замість «för att jag glömde att sms:a» використовується коротке «för jag glömde sms:a».

Ще один приклад з реп-коментаря в TikTok під музичним кліпом: «De här beatet e sjukt, bram!» (Цей біт просто шалений, брате!). Це типове емоційне оцінювання, характерне для молодіжного середовища. «Beate» — запозичення з англійської, у формі визначеного артикля («це біт»). «Sjukt» — вживане як підсилювач («дуже крутий»), що в стандартній шведській буквально означає «хворий». «Bram» — це скорочене «bramigo» або варіація на «bror», яке поширене в середовищі шведських підлітків. Тут поєднуються фонетичні особливості (спрощення «det här» у «de här»), лексичні інновації та семантичне переосмислення слів.

Ці приклади демонструють стабільну структуру соціолекту: він орієнтований на емоційність, лаконічність та фонетичну редукацію. Незважаючи на хаотичність, такий тип мовлення має внутрішню логіку та правила, що легко впізнаються носіями. Це підтверджується систематичністю таких фраз у різних відео — незалежно від жанру, настрою чи тематики.

3.4 Порівняння зі стандартною шведською

При порівнянні *förortssvenska* зі стандартною шведською мовою стають очевидними систематичні відхилення, які проявляються не лише на рівні лексики, але й у фонетичній, морфологічній та синтаксичній структурі.

У лексичному аспекті відмінність очевидна: в стандартній шведській не вживаються такі одиниці, як *yalla* (давай), *bror/bram* (брате), *fett* у значенні підсилювача (дуже), *laska* (злитися), або *snubbe* (чувак). Ці слова, хоча й зрозумілі для багатьох носіїв, не входять до складу нормативної шведської та не використовуються в офіційній або формальній комунікації.

У ситуації, де підлітки діляться спогадами про шкільне життя, прозвучала фраза: «*Vi va typ ute hela natten, sen vi ba drog till centrum, fett chill ändå*» (Ми типу тусувалися всю ніч, потім просто пішли до центру, було дуже кайфово). Її стандартний відповідник звучав би як: «*Vi var ute typ hela natten, sedan åkte vi bara till centrum. Det var ändå ganska lugnt*» (Ми були гуляли десь всю ніч, потім просто поїхали в центр. Це було досить класно). У цьому прикладі видно кілька ключових трансформацій: дієслово «*var*» скорочується до «*va*», сполучник «*sedan*» змінено на розмовне «*sen*», «*bara*» редукується до «*ba*», а лексема «*chill*», запозичена з англійської, виконує функцію прикметника, що є нетиповим для нормативної шведської. Окрім цього, слово «*fett*» виконує роль підсилювача, що граматично теж відхиляється від стандарту, адже у нормативному мовленні воно не функціонує як прислівник.

Ще один показовий приклад — фраза з коментарів у TikTok: «*Kom hem sen igår, asså va helt död*» (Прийшов вчора додому пізно, був як трупак). У стандартному варіанті це було б: «*Jag kom hem sent igår, alltså jag var helt trott*» (Я ічора повернувся додому пізно та я був дуже втомлений). У цьому прикладі пропущено підмет «*jag*», що не відповідає граматичним нормам, але є типовим для усного мовлення в межах *förortssvenska*. У подібних висловлюваннях підмет часто випускається, оскільки його легко вгадати з контексту, а мовлення в цілому

відбувається швидше та емоційніше, ніж у нормативній формі. Також слово «död» є сленговим виразом бо буквально воно перекладається як «помер», але насправді воно значить «втомився», також іноді використовується вираз «jag dögr», яке використовується щоб прокоментувати щось дуже смішне або якщо ви чи хтось інший осоромлюється, воно теж може виражати комічну інтонацію але також і певний дискомфорт.

«Ey gubben, vi skulle dra men sen ba shit börja hända, vi stanna fett länge asså» (Ей, друже, ми мали йти, але потім раптом почалися якісь двіжі, тож ми залишилися надовше). У стандартній шведській: «Hej, vi skulle åka, men sedan började saker hända. Vi stannade väldigt länge, alltså.» (Хей, ми мали їхати, але потім почали виникати нові питання. Ми залишилися справді надовше). З лексичної точки зору, «gubben» — звертання до друга, хоча в нормативній мові означає «старий чоловік». «Shit börja hända» — спрощене вираження без допоміжного дієслова. «Vi stanna fett länge» демонструє використання «fett» як підсилювача та збереження інфінітива дієслова.

Förortssvenska є стабільною мовною варіацією, яка відрізняється від стандартної шведської не лише лексикою, але й граматиною, синтаксисом та фонетикою. У проаналізованих прикладах простежуються типові мовні відхилення від нормативної шведської, скорочення слів, опущення підмета або займенника, використання іноземних запозичень та сленгових виразів, редукція граматичних форм, активне використання розмовних лексичних одиниць. Заміна повноцінних дієслівних форм на скорочені варіанти, вживання слів-інтенсифікаторів як fett у ролі прислівників, а також втрата допоміжних дієслів або підметів свідчать про тенденцію до спрощення мови як для розуміння так і для можливої зручності. Запозичення з англійської та арабської, як-от habibi, yalla, та переосмислення значень звичних слів, наприклад gubben як звертання до друга, демонструють гнучкість та адаптивність мовної норми в межах певної соціальної групи. Усі ці явища повторюються доволі систематично.

Висновки до третього розділу:

У результаті лексичного та граматичного аналізу соціолекту *förortssvenska* можна зробити низку важливих висновків. По-перше, лексика цього різновиду шведської мови відзначається високим ступенем мультикультурності: значна частина слів має походження з арабської, турецької, курдської, балканських мов, а також з англійської. Такі лексеми, як "wallah", "yalla", "habibi", "bror/bro", "fett", "shuno", функціонують не лише як засоби комунікації, а й як маркери ідентичності, соціальної належності та солідарності в межах молодіжних міських спільнот. Їх використання формує унікальний культурно-мовний простір, що віддзеркалює досвід життя в багатокультурних районах шведських міст.

По-друге, *förortssvenska* вирізняється стабільними фонетичними та морфологічними трансформаціями. Фонетичні зміни включають монотонізацію інтонації, редукцію голосних, пришвидшене мовлення та ковтання окремих фонем, що робить звучання мови ритмічним і енергійним, але водночас віддаленим від стандартної шведської. Морфологічні особливості охоплюють випадання артиклів, спрощення займенників (me, de, se замість mig, dig, sig), нерегулярне вживання множини (två rojke замість rojkar), що свідчить про прагнення до спрощення граматичної структури в умовах динамічного, усного мовлення.

По-третє, тексти з відео чи коментарів у соціальних мережах підтверджують живу присутність та активне функціонування *förortssvenska* в молодіжному просторі. У текстах спостерігається висока частотність сленгових слів, граматична редукція, запозичена лексика у шведських граматичних рамках, а також стилістична виразність, що є частиною самоідентифікації мовців. Для більшості висловлювань характерна емоційна насиченість, швидкий темп

мовлення та елементи мовної гри, що створює відчуття автентичності та близькості до реального міського середовища.

Загалом, *förortssvenska* — це не лише мовна варіація, а й явище, яке відображає багатомовність, ідентичність, солідарність та культурний синтез у сучасній Швеції. Його вивчення дозволяє глибше зрозуміти взаємодію мови, культури й суспільства в умовах урбаністичної багатокультурності

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило здійснити комплексний аналіз соціолекту *förortssvenska* — різновиду шведської мови, який виник і розвинувся в мультикультурних районах Швеції, насамперед серед молоді з іммігрантським походженням. У ході роботи було простежено його історичне формування, соціокультурне підґрунтя, мовні особливості, а також його статус і сприйняття у сучасному шведському суспільстві.

У контексті сучасної Європи, де дедалі більше уваги приділяється інтеграції, інклюзії та культурній багатоманітності, подібні дослідження мають не лише наукову, а й соціальну вагу. Вони сприяють зменшенню мовної стигматизації, формують толерантніше суспільне ставлення до мовних відмінностей та підтримують політику мовного різноманіття як цінності, а не проблеми.

У дослідницькій частині було доведено, що *förortssvenska* є не випадковим мовним відхиленням, а системним і послідовним соціолектом, що виконує низку важливих функцій: ідентифікаційну, експресивну, захисну, престижну, символічну та інтеграційну. Він виконує роль маркера групової належності та дозволяє його носіям створювати і підтримувати власну соціальну й культурну ідентичність в умовах міжетнічної взаємодії.

Лексичний і граматичний аналіз показав, що *förortssvenska* має низку сталих мовних рис: використання запозичених слів (наприклад, *yalla*, *bror*, *habibi*), скорочених форм (*va*, *ba*), інтенсифікаторів (*fett* як прислівник), опущення підмета й допоміжних дієслів, а також фонетичні трансформації, які вирізняють її з-поміж нормативної шведської. Такі особливості не є хаотичними чи спорадичними — вони мають закономірний характер і служать ефективними засобами комунікації всередині спільноти.

Актуальність дослідження зумовлена як лінгвістичними, так і соціальними чинниками. В умовах зростаючої полі культурності, глобалізації, активних міграційних процесів, дослідження мов, що виникають у таких просторах, є надзвичайно важливим для розуміння не лише змін у структурі мовлення, але й ширших суспільних зрушень. У роботі було показано, що мовна варіативність не є загрозою для стандарту, а є відображенням реальної комунікативної ситуації та потреб спільноти.

Новизна цієї роботи полягає в поєднанні теоретичних джерел із практичним матеріалом: аналізом автентичних прикладів *förortssvenska* з соціальних мереж, TikTok, YouTube, інтерв'ю з носіями мови, а також даних з власного польового досвіду перебування у Швеції. Завдяки цьому вдалося виявити не лише мовні закономірності, але й суспільні настрої, пов'язані з використанням *förortssvenska*, зокрема ставлення до неї у публічному дискурсі, школах, медіа та повсякденному спілкуванні.

Практична цінність роботи полягає у можливості використання її результатів у контексті власного інтересу у темі, або на певному рівні у соціолінгвістичних дослідженнях мовної дискримінації, аналізі мультикультурної інтеграції, а також у проєктах, пов'язаних з комунікацією в багатомовному суспільстві. Розуміння особливостей *förortssvenska* може допомогти зменшити соціальні бар'єри, зруйнувати стереотипи щодо мовних відхилень і сприяти більш інклюзивному ставленню до мовного різноманіття.

Отже, мова — це не лише засіб передавання інформації, а й інструмент соціального конструювання, через який виявляється індивідуальна й групова ідентичність. *Förortssvenska* — яскравий приклад того, як мовні практики молоді, зокрема мігрантського походження, впливають на сучасний вигляд національної мови та формують нові шари культурної взаємодії у шведському суспільстві. Цей соціолект не лише відображає соціальну реальність, а й активно її формує, виступаючи засобом символічного опору, самовираження та культурного

об'єднання. У середовищі молоді він стає способом утвердити себе у суспільстві, яке не завжди приймає їх з відкритістю, а також створити власний мовний простір, зрозумілий «своїм». У цьому сенсі *förortssvenska* — це не просто альтернатива літературній мові, а жива форма вираження складної, гібридної ідентичності, що поєднує елементи різних культур, досвідів і соціальних історій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білоконенко Л. Соціолінгвістика: Практикум. 2020. 106 с.
2. Боголюбов С. А. Соціолінгвістика. 2017.
3. Бугера О. А. Соціальні діалектизми: історія розвитку та теоретичного працювання. 2011. С. 30–38.
4. Гірняк С. П. Особливості соціолекту як системно-структурного явища. 2012.
5. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/>
6. Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія. 2007. 624 с.
7. Криза з мігрантами в ЄС: хто, звідки, куди, кудю. 2015. URL: https://texty.org.ua/fragments/61863/Kryza_z_migrantamy_v_JeS_khto_zvidky-61863/
8. Малиха М. І. Шведська міграційна політика: висновки для України. 2014.
9. Микуланинець К. О. Сленг та жаргон: особливості та доречність використання. 2020.
10. Олексюк О. М. Навчально-методичний комплекс для навчальної дисципліни «Соціолінгвістика». 2017.
11. Юрій Берлінський. Особливості розуміння явищ арго, сленгу та жаргону у лінгвістиці. 2020.
12. Як говорити, щоб тебе розуміли зумери: тренди молодіжного сленгу 2024. URL: <https://radio.prischepkin.com/article/yak-hovoryty-shchob-tebe-rozumily-zumery-trendy-molodizhnoho-slenhu-2024>
13. Що означає слово "зашквар" і звідки воно взялося. URL: https://fun.24tv.ua/znachennya-slova-zashkvar-zvidki-vzyalosya-tse-slovo-koli-yogo_n2598854
14. Andersson L. G. & Trudgill P. Bad language. 1990. 208 с.
15. Bijovet E. Förortssvenska i grindvaktens öron. Perceptioner av migrationsrelaterad språklig variation bortom inläraarspråk och förortsslang. 2018.
16. Bijvoet E. Attityder till spår av andra språk i svenskan. 2020.
17. Chambers J. K. & Trudgill P. Dialectology. 1998. 224 с.
18. Clayton J. & Holland H. via UNHCR. Over one million sea arrivals reach Europe in 2015. 2015. URL: <https://www.unhcr.org/news/stories/over-one-million-sea-arrivals-reach-europe-2015>
19. Dialektpodden: KAJ:s finlandssvenska dialekt. URL: https://www.youtube.com/watch?v=hSmNf2P3JA8&ab_channel=Tidsdjupet
20. DUA. Orten slang – Ord och uttryck från förorten. 2024. URL: <https://dua.se/orten-slang/>

21. Frank D. Immigration from Yugoslavia to Sweden 1966–1971: An Analysis of the Impacts of Firms and State. 2024. URL: https://brill.com/view/journals/jmh/10/1/article-p120_005.xml
22. Gomér M. ”shu len, vad händish”. 2008.
23. Is this the most unusual sound in the Swedish language? URL: https://www.youtube.com/watch?v=URgdIAz4QNg&ab_channel=TheLocal
24. Jelena Planinić. Rinkebysvenska – en variation av svenska. 2022.
25. Joosten S. 100% Swedish, Working for recognition through Hip-Hop from the suburbs of Stockholm. 2024.
26. Jørgensen J. N. Introduction: Multilingual Behavior in Youth Groups. 2004.
27. Kramsch C. Language and Culture. 1998. 144 c.
28. Labov W. The Social Stratification of English in New York City. 1996.
29. Magnusson Petzell E. Rak och omvänd ordföljd i förortssvenska.
30. Migrationsverket (архівна версія). History of migration to Sweden. URL: <https://web.archive.org/web/20180828134521/https://www.migrationsverket.se/English/About-the-Migration-Agency/Migration-to-Sweden/History.html>
31. Mitt i Stockholm. Så bemöts du om du pratar förortssvenska. 2021. URL: <https://www.mitti.se/nyheter/sa-bemots-du-om-du-pratar-forortssvenska-6.27.14208.496dbcf9f5>
32. Om Falun – korta fakta. URL: <https://www.falun.se/bygga-bo--miljo/flytta-hit-ny-i-falun/om-falun---korta-fakta.html>
33. Plada M. Blattesvenska: Foreigner Swedish and Its Implications For Language Teaching. 2012.
34. Radiokanalen Åsiktskanonen. Ajde – en sprudlande uppmaning till entusiasm! URL: <https://asiktskanonen.se/ajde/>
35. Sanandaji T. Swedes and Immigration: End of homogeneity? 2018. URL: <https://www.fondapol.org/en/study/swedes/>
36. Skaparportalen. Orten slang, 140 ord från förorten. URL: <https://www.skaparportalen.se/post/orten-slang-140-ord-fr%C3%A5n-f%C3%B6rorten>
37. Slangopedia. URL: <https://www.slangopedia.se/ordlista/?ord=lack>
38. Sprakbanken Text. URL: <https://spraakbanken.gu.se/>
39. Swedish Nomad. Orten slang – Lista med ord och uttryck från förorten. 2021. URL: <https://www.swedishnomad.com/sv/orten-slang/>
40. Telegrafi. Arabic is becoming the second language in Sweden! 2015. URL: <https://telegrafi.com/en/arabishtja-po-behet-gjuha-e-dyte-ne-suedi/>
41. The Local (YouTube). Is this the most unusual sound in the Swedish language? URL: https://www.youtube.com/watch?v=URgdIAz4QNg&ab_channel=TheLocal
42. Trudgill P. Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society. 2000.
43. Ulla-Britt Kotsinas. Rinkebysvenska – ett ungdomsspråk. 1996. C. 29–45.

44. Ute Bohnacker, Pascale Wehbe, Rima Haddad. Arabic heritage language education in Sweden: Opportunities and challenges. 2025. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/14749041251318150>
45. Wardhaugh R. & Fuller J. M. An Introduction to Sociolinguistics. 2015. 480 c.
46. Wallah, salam, inshallah: Five Islamic expressions that have gone mainstream. Middle East Eye. 2021.

ДОДАТКИ:

1. Респондент А (Ч):

Var bor du för närvarande, hur gammal är du och vad är ditt yrke?

— Stockholm, 23 år, pluggar UX-design.

Vet du vad förortssvenska är?

— Ja.

Hur skulle du beskriva förortssvenska?

— En sociolekt som pratas av folk med invandrarbakgrund.

Tror du att människor döms utifrån hur de pratar, t.ex. om de använder förortssvenska? Har du gjort det själv förut?

— Ja jag tror människor döms utifrån hur de pratar, jag gör det själv, behöver inte vara just förortssvenskan men östermalmare låter rika och göteborgare låter go'a.

Hur kan du enligt din åsikt avgöra att någon använder förortssvenska utan att höra slangen?

— Uttalet är ganska särskilt.

Finns det några egenskaper som du anser vara en del av förortssvenska förutom slangorden?

— Uttalet är ganska särskilt.

Vilka ord använder du ofta som du tror är en del av förortssvensk slang?

— Fler än jag kan komma på i nuläget förmodligen.. Brukar använda gitta ganska ofta.

Har du ens använt något av dessa ord: Guzz, Fett, Yalla, Keff, Habibi, Sne, Wallah? I vilket sammanhang och vad tror du att de betyder?

— Har nog använt alla, jag vet vad de flesta betyder och brukar använda de med nära vänner.

2. Респондент Б (Ж):

Var bor du för närvarande, hur gammal är du och vad är ditt yrke?

— Jag bor i Gävle, är 22 år gammal och jobbar som personlig assistent.

Vet du vad förortssvenska är?

— Ja.

Hur skulle du beskriva förortssvenska?

— Jag skulle beskriva förortssvenska som en typ av dialekt som växte fram i de svenska förorterna främst bland unga. Många slangord i förortssvenskan kommer från eller är inspirerade av andra språk som är vanliga bland invandrare i Sverige.

Tror du att människor döms utifrån hur de pratar, t.ex. om de använder förortssvenska? Har du gjort det själv förut?

— Ja det tror jag, jag har själv aldrig dömt någon pga hur de pratar men jag kan tänka mig att det är vanligt att tex äldre personen förknippar folk som pratar förortssvenska med kriminalitet.

Hur kan du enligt din åsikt avgöra att någon använder förortssvenska utan att höra slangen?

— Ofta har personen som pratar förortssvenska en ”brytning”, även om personen är uppväxt i Sverige och pratar flytande svenska. Man kan tex märka att personen lägger mer vikt vid speciellt r-ljud.

Finns det några egenskaper som du anser vara en del av förortssvenska förutom slangorden?

— Jag tror att just den här brytningen är en del av förortssvenskan. Eftersom det är en typ av dialekt som kommer från människor med svenska som andra språk är det inte konstigt att de personerna har en brytning. Sedan tror jag att den brytningen blivit en del av dialekten, även om personen som pratar är etniskt svensk.

Vilka ord använder du ofta som du tror är en del av förortssvensk slang?

— Jag kan använda mig av tex yalla och abow ibland med mina vänner.

Har du ens använt något av dessa ord: Guzz, Fett, Yalla, Keff, Habibi, Sne, Wallah? I vilket sammanhang och vad tror du att de betyder?

— Ja det har jag. De sammanhangen som jag använt de i är med vänner, beroende på ordet har jag använt det seriöst eller mer skämtsamt. Guzz betyder tjejj, fett betyder antingen mycket eller typ coolt, yalla betyder typ ”kom igen”, keff betyder konstig/skum/fel, habibi betyder älskling, sne betyder också typ skum/fel, och wallah betyder ”på gud”

3. Респондент В (Ч):

Var bor du för närvarande, hur gammal är du och vad är ditt yrke?

— Jag bor i Sollentuna, är 24 år och utbildar mig till instrumentmakare.

Vet du vad förortssvenska är?

— Ja.

Hur skulle du beskriva förortssvenska?

— En samling av slang/språkbruk starkt associerat med ungdomliga urbana personer, ofta med invandrarbakgrund. Språkbruket har en stor del låneord från arabiska och turkiska.

Tror du att människor döms utifrån hur de pratar, t.ex. om de använder förortssvenska? Har du gjort det själv förut?

— Jag tror absolut att folk döms utifrån deras språkbruk. För vissa finns det en stark bild av att förortssvenska är förknippat med låg intelligens och anknytningar till en "sämre" kultur. Jag skulle själv anse att det är ett väldigt naturligt sätt att skapa en känsla av samhörighet bland grupper som ofta behandlas som en "outside group" som ofta är förknippat med xenofobiska och rasistiska idéer. Jag använder själv förortssvenska i min vardag någon gång ibland för jag tycker om idén att forma sitt språkbruk för komisk effekt. Definitivt inte på ett sätt som nedvärderar förortssvenskan, jag tycker snarare att den typen av språkkultur är vad som leder till språklig utveckling. För mig är innehållet av vad någon säger oändligt mycket viktigare än hur dem säger det.

Hur kan du enligt din åsikt avgöra att någon använder förortssvenska utan att höra slangen?

— Det brukar ofta komma med en ganska distinktiv dialekt som har element av arabiska, turkiska, kurdiska, osv. Snabba meningar med intensivitet är typiskt.

Finns det några egenskaper som du anser vara en del av förortssvenska förutom slangorden?

— Dialektala inslag som nämnts tidigare, även inslag från hiphop/rap kultur som ofta är den musikaliska kulturen starkast förknippat med förortssvenskan.

Vilka ord använder du ofta som du tror är en del av förortssvensk slang?

— Jag använder "Fett" vardagligen och har aldrig ens tänkt på det som förortssvensk slang, likaså med ordet "Keff". Ibland kan jag slänga in "Wallah" och "Habibi" när

det känns passande. Jag upplever ofta att slang känns mindre formellt och kan passa bättre i konversationer med vänner där en lättsammare stämning önskas.

Har du ens använt något av dessa ord: Guzz, Fett, Yalla, Keff, Habibi, Sne, Wallah? I vilket sammanhang och vad tror du att de betyder?

— Jag har absolut använt alla exempelord angivna i ganska typiska situationer för respektive ord när det känns mer passande än ekvivalenta svenska eller engelska ord. Jag tabulerar nedan vad jag tror är den svenska ekvivalensen av orden:

Guzz = Tjej/kvinna

Fett = Bemärkelse av något stort/starkt. Ett substitut för tex. "Riktigt gott" => "Fett gott"

Yalla = Typ "Skynda dig"

Keff = Något tråkigt eller ointressant

Habibi = Min älskade

Sne = Märklig

Wallah = En exklamation som jag upplever används i otroligt varierade sammanhang och bestäms mer av kontext än något annat.